

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రం చూడండి. చిత్రంలో పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు?
- మీ దగ్గర ఏయే బొమ్మలు ఉన్నాయి? అవి ఎక్కడెక్కడ నుండి తెచ్చుకున్నారు?
- మీకు బొమ్మలంటే ఇష్టమేనా? ఎందుకు?
- మీరు తయారు చేసుకొన్న బొమ్మలను చూస్తే మీకు ఏమనిపిస్తుంది? వాటితో మీరు ఏమి చేస్తారు?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థం కాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

మీరు రకరకాల బొమ్మలతో ఆడుకుంటారు కదా! కొన్ని బొమ్మలను కొంటారు. కొన్ని మీరే తయారు చేసుకుంటారు. అలాగే రామికి కూడా బొమ్మలంటే చాలా ఇష్టం. తానే ఒక బొమ్మను తయారుచేసుకున్నది. రామికి ఇష్టమైన ఆ బొమ్మే కావాలని ఇంకొక పాప అడిగింది. తర్వాత ఏమైందో పాఠం చదవండి.

అనగనగా రామి అనే ఒక చిన్న బంజారా బాలిక ఉండేది. రామివాళ్ల అమ్మా, నాన్న రోడ్డు పక్కనే జీవించేవారు. వాళ్లకు ఒక లోహపు బండి ఉండేది. ఆ బండిమీద అందమైన బొమ్మలు పెట్టి అమ్మేవారు.

రామివాళ్ల నాన్న పొడుగ్గా ఉండేవాడు. ఆయనకి పెద్ద పెద్ద మీసాలుండేవి, తలపాగా చుట్టుకొనేవాడు. రామివాళ్ల అమ్మేమో ఎన్నో కుచ్చెళ్ళున్న పరికిణీ వేసుకునేది. గలగలలాడే ఎన్నో వెండి నగలు పెట్టుకునేది. ఆమె నడుస్తూంటే ఇవన్నీ సన్నగా శబ్దం చేసేవి, రామి కూడా, అమ్మలాగానే ఒక చిన్న పరికిణీ వేసుకునేది.

రామితండ్రి సుత్తులు, పట్టుకార్లలాంటి సామాన్లు తయారుచేసి అమ్మేవాడు. రామితల్లి బొమ్మ గుర్రాలు తయారుచేసేది. ఆమె వాటిని రంగురంగుల గుడ్డ ముక్కలతో కుట్టేది. చిన్న చిన్న అద్దాలు, రిబ్బన్లతో వాటిని అలంకరించేది. ఇలా తయారుచేసిన గుర్రాలను ఆమె రోడ్డు పక్కగా వరసగా ఉంచేది. ఆ దారి వెంట వెళ్లేవారంతా ఆ గుర్రాల్ని చూసేవారు. కొంతమంది తమ ఇళ్లలో అందంగా పెట్టుకోడానికీ, కొంతమంది తమ పిల్లలు ఆడుకోడానికీ వాటిని కొనేవారు.

రామికి ఆ బొమ్మగుర్రాలంటే ఎంతో ఇష్టం. మెరిసే పూసల కళ్ళూ, మొనతేలిన చెవులూ, వీపు మీద అందమైన జీన్లు ఉన్న ఆ గుర్రాలతో ఆడుకోవాలనిపించేది.

కాని వాళ్లమ్మ ఆ గుర్రాల్ని ముట్టుకోనిచ్చేది కాదు. “అవి నువ్వు ఆడుకునేందుకు కాదు” అనేది.

“నువ్వు వాటితో ఆడితే అవి మాసిపోతాయి. అవి మాస్తే నేను వాటిని అమ్మలేను.

అమ్మకపోతే మనకి డబ్బులు రావు. మరి మనం తినడానికి బియ్యం, పప్పు

కూరలు ఎలా కొనుక్కుంటాం చెప్పు” అనేది. ఒక బొంగరం, ఒక గుడ్డబొమ్మ తప్ప రామిదగ్గర బొమ్మలేం ఉండేవి కావు. ఈ గుర్రాలతో ఆడుకోవాలని ఆమెకుండేది.

కూతురు మనసెరిగిన తల్లి “కావాలంటే నువ్వే ఒక చిన్న బొమ్మగుర్రం చేసుకోవచ్చు” అంది. అమ్మ అనడమే తడవుగా రామి ఎగిరి గంతేసి పని మొదలు పెట్టింది. రామి తయారుచేసిన గుర్రం కాళ్ళు వంకరగానూ, తల ఒక పక్కకి వంగిపోయి మొహంకూడా అదో రకంగానూ వచ్చాయి.

అయితేనేం? రామికి ఆ గుర్రమంటే ప్రాణం. తనే చేసుకున్న ఈ బొమ్మగుర్రం పూర్తిగా తన సొంతం! రామికి ఆ గుర్రంతోనే ప్రపంచం. రామి ఆ బొమ్మ గుర్రాన్ని దౌడు తీయించేది. తను గుర్రం మీద స్వారీ చేస్తున్నట్లు ఊహించుకొనేది. దొంగల్ని తరుముతున్నట్లు... పందేల్లో పాల్గొన్నట్లు... ఊహించుకునేది.

వాళ్ళమ్మ చేసిన గుర్రాలన్నీ రోడ్డు పక్కగా ఒక వరసలో పెట్టి ఉంచి రామి తన గుర్రాన్ని కూడా వాటి పక్కన నుంచో పెట్టేది “వీళ్ళంతా నీకు అన్నయ్యలు, వాళ్ళతో కబుర్లు చెప్పు” అని ఆడుకొనేది.

ఒకరోజు రోజులాగే రామి బొమ్మ గుర్రంతో ఆడుకొంటూన్నది. ఇంతలో అటుగా ఒకామె వచ్చింది. ఆమెతో ఒక చిన్న పిల్ల కూడా ఉంది. రామి అంతే ఉన్న ఆ పాపచేతిలో ఒక బొమ్మ ఉంది.

రామి ఆ బొమ్మ వంక ఆశగా చూసింది. అది ఎంత బాగుందో! దానికి మెరిసే జుట్టుంది. మూసి తెరిచే కళ్ళున్నాయి. ముద్దొచ్చే బూట్లు, అందమైన గొనూ వేసుకొంది.

“అమ్మా! నాకు గుర్రం కావాలి.” రామికి ఆ పాప అనడం వినిపించింది.

“అలాగే, కొందాం,” అంది వాళ్ళమ్మ. “ఈ గుర్రాల వెల ఎంత?” అడిగింది.

“ఒక్కోటీ వందేసి రూపాయలండి” రామి తల్లి చెప్పింది.

“అయితే ఒకటి ఇవ్వు”, ఆమె అంది. రామితల్లి ఒక మంచి గుర్రాన్ని పైకి తీసింది.

“అదికాదు,” ఆ పాప తల అడ్డంగా తిప్పింది. “నాకు ఆ చిన్న గుర్రం కావాలి” అని రామి గుర్రాన్ని చూపించింది.

“అది అమ్మకానికి కాదమ్మా”, రామితల్లి చెప్పింది.

“అది సరిగ్గా రాలేదు. మిగతా వాటిల్లోంచి నీకేది కావాలంటే అది తీసుకో ఇది బాగుంది కదూ!” ఒకదాన్ని చూపింది.

“ఊహు”, పాప ఒప్పుకోలేదు. “ఇదేం బాగాలేదు. నాకదే కావాలి!”

ఆ చిన్న గుర్రమే ఎందుకు నచ్చిందో వాళ్ళమ్మకి అర్థం కాలేదు.

“నాకదే కావాలి. దాని మొహం బాగుంది”, పాప పేచీ పెట్టింది.

“దాని తల వంకరగా ఉండవూ”, రామితల్లి నచ్చచెప్పింది.

“వీటిలోంచి ఇంకేదన్న తీసుకో”.

“నాకదే కావాలి, ఇంకేదీ వదర్దా!” పాప ఏడుపు మొదలుపెట్టింది.

“నీకు ఎక్కువ డబ్బు ఇస్తాను,” ఆమె తల్లి అంది. “మా పాపకి ఆ బుల్లి గుర్రాన్నే ఇవ్వు”.

“సరే అయితే” రామితల్లి ఒప్పేసుకుంది. “నీక్కావాలంటే ఇంకోటి చేసుకుందువులే. కాదంటే నేను చేసిన వాటిలోంచి ఒకటి తీసుకో” రామి చెవిలో నెమ్మదిగా చెప్పింది.

ఇదిగో! అంటూ, రామి గుర్రాన్ని ఆ పాపకిచ్చేసింది. రామి కళ్లలో నీరు చిమ్మింది. అమ్మ చేసిన పెద్ద గుర్రం ఆమెకి అక్కర్లేదు. తను చేసుకున్న చిన్న గుర్రమే తనకు కావాలి. “నీ దగ్గరంత మంచి బొమ్మ ఉండగా నా గుర్రమే నీకు కావల్సి వచ్చిందా!” అని ఆ పాపని అడగాలనిపించింది. కానీ పైకి ఏమీ అనలేదు. తల అటు తిప్పేసుకుని కళ్ళు తుడుచుకుంది.

ఇంతలో వెనకనించి తన చేతిలో ఏదో పెట్టినట్టు అనిపించి కిందికి చూసింది. అది బొమ్మ - అందమైన బొమ్మ! “ఏడవకు”, అందా పాప! “నువ్వు నా బొమ్మ తీసుకో”, రామి వైపు చిరునవ్వుతో చూస్తూ, నెమ్మదిగా చెప్పింది. “నిజంగా నీ గుర్రం బాగుంది” అని చెప్పింది.

రామి తన చేతిలో ఉన్న బొమ్మవైపు తదేకంగా చూసింది, బొమ్మ బాగుంది. “గుర్రం బొమ్మ ఎప్పుడైనా చేసుకోవచ్చు”. కన్నీళ్ళు శుభ్రంగా తుడిచేసుకుని పాపవైపు చూసి రామి కూడా నవ్వింది. టాటా చెప్పింది. ఇద్దరూ సంతోషంగా ఉన్నారు.

మూలం - చిల్డ్రన్ బుక్ ట్రస్ట్
దీపా అగర్వాల్

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) ఈ కథను మీ సొంతమాటల్లో చెప్పండి.
- (ఆ) రామి బొమ్మగుర్రాన్ని తయారుచేసింది కదా! మీరు ఏ ఏ బొమ్మలను తయారు చేయగలరో చెప్పండి.
- (ఇ) ఈ కథలో మీకు నచ్చిన పాత్ర ఏది? ఎందుకు?
- (ఈ) రామి వాళ్ళమ్మ చేసిన గుర్రాలతో రామి తన చిన్న గుర్రాన్ని ఉంచి “వీళ్ళంతా నీకు అన్నయ్యలు వాళ్ళతో కబుర్లు చెప్పు” అంది కదా! ఆ గుర్రం ఏమి కబుర్లు చెప్పిందో ఊహించి చెప్పండి.

II ధారాకంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

(అ) పాఠం చదవండి, కింది వాక్యాలకు కారణాలు చెప్పండి.

1. రామికి దిగులు కలిగింది.
2. రామివాళ్ళు రోడ్డుపక్కనే జీవించేవారు.
3. రామితల్లి బొమ్మగుర్రాలు తయారుచేసింది.
4. రామికి ఆమె గుర్రమంటే ప్రాణం.
5. రామి ఆ బొమ్మ వంక ఆశగా చూసింది.

(ఆ) పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. రామి తన గుర్రాన్ని పట్టుకొని ఏమేం ఊహించేది?
2. రామివాళ్ళ అమ్మ గుర్రంబొమ్మల్ని ఎందుకు ముట్టుకోనిచ్చేది కాదు?
3. పాపచేతిలో బొమ్మ ఎలా ఉంది?
4. బొమ్మగుర్రాల్ని రోడ్డుపక్కనే ఎందుకు అమ్ముతున్నారు?
5. గుర్రంబొమ్మ ఎప్పుడైనా చేసుకోవచ్చని రామి ఎందుకు అనుకుంది?

(ఇ) పాఠం చదవండి. ఈ కింది వాక్యాలు వరసక్రమంలో రాయండి.

1. పాప తన బొమ్మను రామి చేతిలో ఉంచింది.
2. గుర్రం బొమ్మ తానే తయారుచేసుకుంది.
3. పాప, రామి చేసిన బొమ్మ కావాలని పట్టుపట్టింది.
4. రామి గుర్రంబొమ్మ పాపకు ఇచ్చేసింది.

5. తల్లి, చిన్నపాప గుర్రంబొమ్మలు కొనడానికి వచ్చారు.
6. రామి గుర్రంబొమ్మలతో ఆడుకోవాలనుకుంది.
7. రామివాళ్ళ అమ్మా నాన్నా రోడ్డు పక్కన బొమ్మలు అమ్మేవారు.

III ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) రామికి బొమ్మగుర్రాలంటే ఇష్టం కదా! బొమ్మల్లో మీకు ఇష్టమైన బొమ్మ ఏది? దాన్ని గురించి రాయండి.
- (ఆ) రామి తన గుర్రం బొమ్మ మీద కూర్చుని స్వారి చేస్తున్నట్లు, దొంగల్ని తరిమినట్లు ఊహించేది. ఇంకా ఏమేమి ఊహించి ఉంటుందో మీ సొంతమాటల్లో రాయండి.
- (ఇ) రామి తన గుర్రం బొమ్మకు అలంకరణ చేసింది కదా! నీకిష్టమైన బొమ్మకు నీవు ఏ విధంగా అలంకరిస్తావు?
- (ఈ) రామివాళ్ళ అమ్మ, నాన్న ఎలా ఉంటారో తెలుసుకొన్నారు కదా! మీరు మీ అమ్మా నాన్న ఎలా ఉంటారో వర్ణించి రాయండి.
- (ఉ) రామి గురించి సొంత మాటల్లో రాయండి.

IV పదజాలం

- (అ) పాఠంలో మీరు నేర్చుకున్న కొత్త పదాలు రాయండి. ఈ పదాలను ఏ ఏ సందర్భాల్లో ఉపయోగిస్తారో వాక్యాలుగా రాయండి.
- (ఆ) బొమ్మలు తయారు చేయడానికి ఉపయోగించే పదార్థాలు గళ్ళల్లో ఉన్నాయి. వాటిని వెతికి పట్టుకొని రాయండి.

మ	సి	బు	ర	ద	కొ	య్య
ట్టి	రా	గి	తో	లు	ల	త
పిం	గా	ణి	కం	చు	క్క	గ
డీ	మై	దా	చె	క్క	ద్వ్యా	రం
గొ	నం	కా	బం	లు	లెం	ష్లా
డు	ది	గి	గా	జు	డి	స్తి
గు	ణ్ణ	తు	రం	నా	వ	క్

(ఇ) రామివాళ్ళ నాన్న సుత్తి, పట్టుకార్లను; వాళ్ళ అమ్మ బొమ్మలను తయారుచేసి అమ్మేవారు కదా! మీ స్నేహితుల అమ్మానాన్నలు జీవనాధారంకోసం ఏమేమి పనులు చేస్తారో రాయండి.

మీ స్నేహితుల తల్లిదండ్రుల పేర్లు	జీవనాధారంకోసం చేసే పనులు

(ఈ) కింది పదాలు ఆధారంగా అర్థవంతమైన వాక్యాలు తయారు చేయండి.

తనకు	చిన్న	దాడు	వాళ్ళ	రామి
పొడుగ్గా	నాన్న	రామి	గుర్రాన్ని	ఉన్నారు
కావాలి	సంతోషంగా	గుర్రమే	ఇద్దరు	తీయించేది
ఉండేవాడు	గుర్రం	ప్రాణం	అంటే	రామికి

V సృజనాత్మకత : కింది వాటిలో ఏదైనా ఒకటి చేయండి.

- (అ) బంకమట్టితో మీకు నచ్చిన బొమ్మను అందంగా తయారుచేయండి. ఎలా తయారు చేశారో చెప్పండి.
- (ఆ) పాఠం ఆధారంగా రామి వాళ్ళ అమ్మ, నాన్న బొమ్మలు గీయండి. రంగులు వేయండి. వారి గురించి రాయండి.
- (ఇ) మీరు తయారుచేసిన బొమ్మ మీతో మాట్లాడితే మీరిద్దరూ ఏం కబుర్లు చెప్పుకుంటారో ఊహించి రాయండి.

VI ప్రశంస

- (అ) నీకు బార్బీ బొమ్మంటే చాలా ఇష్టం. ఆ బొమ్మతో ఆడుకోవాలని ఉంది. మీ ఎదురింట్లో ఉన్న సీత దగ్గర ఆ బొమ్మ ఉంది. నిన్ను ఆ బొమ్మతో ఆడడానికి రమ్మంది. నీకు చాలా సంతోషం కలిగింది. సీతకు నీవు ఏమని కృతజ్ఞతలు చెబుతావు.
- (ఆ) మీరు వేటితో ఆడుకుంటారు? వాటితో ఆడుకోవడానికి ఇంకా ఎవరిని పిలుస్తారు? ఇలా ఇతరులతో కలిసి ఆడుకుంటే ఎలా ఉంటుందో చెప్పండి.

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

(అ) కింది పదాలలో రెండింటిని ఉపయోగించి వాక్యాలు రాయండి.

అసమాపక క్రియలు	సమాపక క్రియలు
తిని	నవ్వాడు
వెళ్ళి	చదువుతున్నాడు
వచ్చి	వెళ్ళాడు
చూసి	పట్టుకొన్నాడు
ఎగిరి	చూస్తున్నాడు
పరుగెత్తి	ఆడుతున్నాడు
రాసి	గీశాడు

ఉదా : శ్రీరాం కవిత రాసి, చదివాడు.

(ఆ) మీరు రోజూ రకరకాల పనులు చేస్తుంటారు కదా! పనులను తెలియజేసే క్రియాపదాలు రాయండి వాటికి అసమాపక క్రియాపదాలు రాసి వాటితో వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా : నిద్రలేచాను - నిద్రలేచి

నేను ఉదయాన్నే నిద్రలేచి, ముఖం కడిగాను.

ప్రాజెక్టు పని

రామివాళ్ల అమ్మ బొమ్మలు చేసి అమ్ముతుంది కదా! అట్లాగే మీ ఊరిలో బొమ్మలు/వస్తువులు తయారుచేసేవారు ఉంటారు కదా! వారు ఏమేం తయారుచేస్తారో తెలుసుకొని రాయండి. ప్రదర్శించండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. రామికథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. ఔను/కాదు
2. బొమ్మగుర్రం కథను ధారాళంగా చదవగలను. ఔను/కాదు
ఇచ్చిన వాక్యాలకు కారణాలు చెప్పగలను.
3. రామి గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. ఔను/కాదు
4. మట్టితో బొమ్మలు చేసి, ఎలా తయారుచేశానో చెప్పగలను. ఔను/కాదు
సూచనల ఆధారంగా బొమ్మలు గీయగలను. వాటి గురించి చెప్పగలను.

సొంత లాభం కొంతమానుకు పొరుగువారికి తోడ్పడవోయ్.

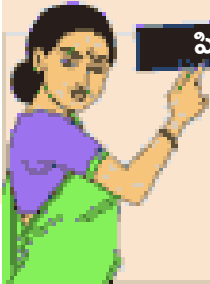
- గురజాడ

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రంలో ఏం జరుగుతోంది? చిత్రాన్ని ఎక్కడ గీస్తున్నారు? ఎందుకు?
- చిత్రం గీస్తున్న వ్యక్తి ఏ ఏ వస్తువులను ఉపయోగించి చిత్రాలు గీస్తున్నాడు?
- రకరకాల, రంగు రంగుల చిత్రాలను చూసినప్పుడు మీకు ఎలా అనిపిస్తుంది? ఎందుకు?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థం కాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

ఆసక్తి, కుతూహలం ఉంటే ఏదైనా నేర్చుకోవచ్చు. గిరిజన బాలుడైన సక్రూకు దేనిపట్ల ఆసక్తి కలిగిందో, దాని వల్ల ఎలా గుర్తింపు పొందాడో పాఠం చదివి తెలుసుకోండి.

సక్రూకు ఎనిమిదేండ్లు ఉంటాయి. వాళ్ళు ఉండేది కొండప్రాంతంలోని ఒక గిరిజన ప్రాంతం. సక్రూ వాళ్ళ అమ్మానాన్నా అడవిలో దొరికే పండ్లు, కాయలు, చింతపండు, విస్తరాకులు, కుంకుడు కాయలు ఏరుకొచ్చేవారు. వాటిని ఊరి సంతలో అమ్ముకునేవారు. సక్రూ కూడా అప్పుడప్పుడూ సరదాగా వాళ్ళ అమ్మానాన్నలతో బాటు అడవిలోకి వెళ్ళేవాడు.

అడవిలోకి వెళుతున్నప్పుడు దారిపొడవునా పెద్ద పెద్ద చెట్లు, తీగలు, పొదలు, రాళ్ళు కనిపించేవి. వాటిని ఆశ్చర్యంగా, ఆనందంగా చూసేవాడు సక్రూ. అలా నడిచి వెళుతుంటే అడవంతా తనను పలకరిస్తున్నట్లు అనిపించేది. పక్షుల అరుపులు, పిట్టల కూతలు, కప్పల బెకబెకలు, కీచరాళ్ళ శబ్దాలు వింతగొల్పేవి. కోయిల కూ... అని కూస్తుంటే సక్రూ కూడా కూ... కూ... అని బదులు పలికేవాడు. కోకిల మళ్ళీ కూస్తే అందుకు రెట్టింపు గొంతుతో సక్రూ బదులిచ్చేవాడు. ఇలా అడవంతా తిరుగుతూ సక్రూ ఆనందించేవాడు.

ఒకరోజు సక్రూ, వాళ్ల అమ్మానాన్న అడవిలో వెళుతున్నారు. పెద్ద వర్షం మొదలైంది. సక్రూ, వాళ్ళమ్మ, నాన్న అందరూ ఒక కొండ దగ్గరకు పరుగెత్తారు. కొండ దగ్గర ఒక గుహ ఉంది. అందరూ ఆ గుహలోకి వెళ్ళారు. సక్రూ ఆ గుహను ఎప్పుడూ చూడలేదు. గుహలో గోడలమీద రకరకాల బొమ్మలు గీసి ఉన్నాయి. అందులో నాట్యం చేస్తున్న స్త్రీల బొమ్మలు, జంతువులను వేటాడుతున్న మనుషుల బొమ్మలు, పిల్లలు, పెద్దలు కలిసి కూర్చున్న బొమ్మలు ఇలా చాలా చిత్రాలు గోడలమీద వేసి ఉన్నాయి. సక్రూ, ఆ చిత్రాలవైపు అలా కళ్ళప్పగించి చూస్తుండి పోయాడు. సక్రూకు ఆ చిత్రాలు ఆశ్చర్యం కలిగించాయి. ఆసక్తిగా కూడా

అనిపించాయి. ప్రతి చిత్రాన్ని పరిశీలనగా చూశాడు. ఏదో అద్భుతాన్ని చూస్తున్నట్లు వింతగా చూస్తున్నాడు.

“ఏమిరా అట్టా సూతున్నావు” అని సక్రాను అడిగింది వాళ్ళమ్మ. “అమ్మా! ఈ బొమ్మలు ఎవరు గీశారు? భలేగా ఉన్నాయే” అన్నాడు. “ఏమోరా! చాలాకాలం కిందటి నుండే ఉన్నాయి.” అంది అమ్మ.

“వీటిని ఎలా గీసుంటారే!” అని అడిగాడు సక్ర. “బొగ్గుతోనో, సుద్దతోనో గీసుంటారు” అంది అమ్మ. ఇంతలో వర్షం తగ్గింది. సక్రా వాళ్లు ఇంటికి తిరిగి వచ్చారు.

సక్రా ఆ రాత్రి వేడి వేడి బువ్వ తిని పడుకున్నాడు. పడుకున్నాడన్న మాటేగాని సక్రాకు ఉదయం తాను చూసిన బొమ్మలే కళ్ళముందు కదలాడుతున్నాయి. నిద్రపట్టడం లేదు. వెంటనే లేచి కూర్చున్నాడు. పొయ్యి పక్కన ఉన్న బొగ్గు ముక్కను తీసుకున్నాడు. గుహలో తాను చూసిన బొమ్మలను గుర్తు చేసుకొన్నాడు. నేలమీద బొమ్మలు గీయసాగాడు. కన్ను, ముక్కు సరిగా గీయలేదనిపించింది. చెరిపేశాడు. మళ్ళీ గీశాడు. తాను గుహలో చూసిన బొమ్మలన్నీ గీశాడు. అవి చూసుకున్న సక్రాకు చాలా ఆనందం కలిగింది. పడుకొని హాయిగా నిద్రపోయాడు. పొద్దున్నే లేచిన సక్రా వాళ్ల అమ్మ నేలమీద ఉన్న బొమ్మలను చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. సక్రాను లేపింది. వాళ్ళ నాన్నను పిలిచింది. “చూడయ్యా! మనోడు గుహలో ఉన్న బొమ్మలన్నీ ఎట్టా గీశాడో చూడు” అంది. “అవునే సిత్రంగా ఉంది. ఎంత బాగా గీశాడో! ఇట్టా సూశాడో లేదో అట్టా పట్టేశాడు.” నిజంగా బాగా వేశావురా! అని పొగిడాడు సక్రా వాళ్ల నాన్న. ‘నా బాబే! నా బంగారు కొండా! నా దిష్టే తగిలేలా ఉందిరా’ అంటూ సంబరపడిపోయింది తల్లి. సక్రాకు చాలా గర్వంగా, సంతోషంగా అనిపించింది.

“ఇక ఆరోజు మొదలు సక్రా అడవిలో తాను చూసిన చెట్లు, లతలు, కొండలు, వాగులు, జలపాతాలు గీయసాగాడు. పక్షులు, జంతువులు, ఇంట్లో వస్తువులు ఇలా వేటిని చూస్తేవాటిని చిత్రాలుగా గీసేవాడు. ఇవన్నీ కూడా సుద్దముక్కతోనో, బొగ్గు ముక్కతోనో లేకపోతే మట్టిలో పుల్లతోనో గీసేవాడు. సక్రా నేలమీదే కాదు, ఇంటి గోడలపైనా గీసేవాడు.

“కొన్ని రోజుల తర్వాత ఈ చిత్రాలకు రంగులు వేస్తే ఎలా ఉంటుందా?” అని ఆలోచించాడు. ఆలోచన వచ్చిందే తడవు ఎర్రమట్టి, పసుపు, ముగ్గు, కుంకుమ వీటితో రంగులు అద్దాడు. ఆ చిత్రాలు ఇంకా కళకళలాడి పోయాయి. రంగులకు కూడా రకరకాల ఆకులు, కాయలు, దుంపలు వాడేవాడు. స్నేహితులంతా చుట్టూచేరి సక్రా గీసిన బొమ్మలను ఆసక్తిగా చూసేవారు.

ఆ ఊరికి వనజ టీచరు కొత్తగా వచ్చింది. ఆమె ఒకరోజు సక్రా ఇంటికి వచ్చింది. సక్రా గీసిన బొమ్మలను చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. ‘అరే! నువ్వు ఇంత బాగా బొమ్మలు గీశావు! ఎక్కడ

నేర్చుకున్నావు?” అని అడిగింది. సక్రూ నవ్వుతూ “ఎక్కడా నేర్చుకోలేదు. నేనే చూసి వేస్తున్నాను. అదిగో అక్కడ దూరంగా కొండ దగ్గర పెద్ద గుహ ఉంది. ఆ గుహలో గోడలమీద బొమ్మలు చూశాను. నాకూ బొమ్మలు గీయాలనిపించింది. ఇదిగో! ఇలా చూసినవన్నీ గీస్తున్నా టీచర్!” అన్నాడు.

“నువ్వు చాలా బాగా గీస్తున్నావ్. నాతో కూడా రా! నా దగ్గర తెల్లకాగితాలు, చార్టులు, పెన్సిల్, రబ్బరు, రంగుపెన్సిళ్ళు ఉన్నాయి. ఇస్తాను. వాటితో బొమ్మలు వేయడం సాధన చెయ్యి. నువ్వు గొప్ప చిత్రకారుడివి అవుతావు” అంది టీచరు.

“అలాగే టీచర్!” సక్రూ కళ్లు ఆనందంతో మిలమిల మెరిశాయి. టీచరుతో వెళ్లి సక్రూ చిత్రాలు వేయడానికి కావలసినవన్నీ తెచ్చుకున్నాడు.

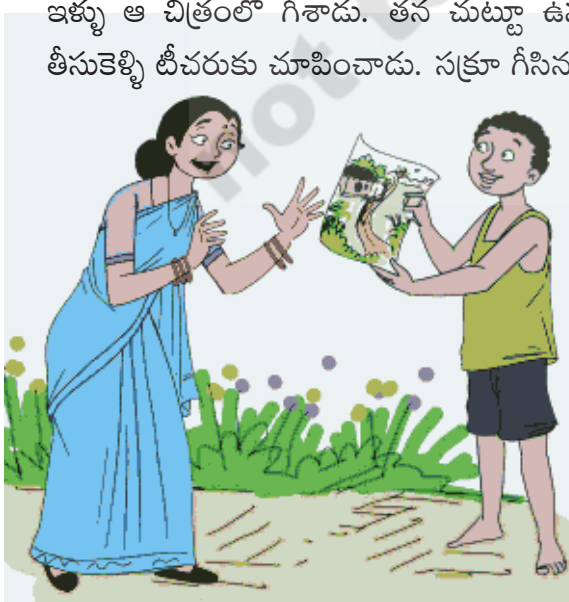

ఆ రోజు నుండి సక్రూ జీవితమే మారిపోయింది. సక్రూ దృష్టి మనుషుల మీదకు మళ్లింది. మనిషి ముఖకవళికలు గమనించేవాడు, గీసేవాడు. క్రమంగా అతనికి మనుషుల రూపురేఖలు అందరివీ ఒకేలా ఉండవనే విషయం అర్థమయింది. మెల్లగా మనిషి ముఖాలు వివిధ హావభావాలు అంటే కోపంతో ఉన్న ముఖాలు, నవ్వుతో ఉన్న ముఖాలు, ఆనందంగా ఉండే ముఖాలు, ఏడుపు ముఖాలు, ఇలా రకరకాల ముఖాలు గీశాడు. ఇంకా మనుషుల ఆకారాలను పొట్టిగా, పొడవుగా, లావుగా, సన్నగా, అందంగా, భయంకరమైన రాక్షసుడుగా ఇలా ఊహించి గీయడం ప్రారంభించాడు. అన్నీ వనజ టీచరుకు చూపించేవాడు.

ఒకరోజు వనజ టీచరు, “సక్రూ! పట్నంలో చిత్రకారులకు పోటీ పెడుతున్నారు. నువ్వు నీకు నచ్చిన చిత్రం వేసి ఇవ్వు. నేను పోటీకి పంపుతాను,” అన్నది. సక్రూ ఇంటికి వచ్చి ఆలోచించాడు. అందరూ మెచ్చుకునేలా తను ఓ చిత్రం గీయాలి అనుకున్నాడు. వెంటనే తన పల్లె చిత్రం గీయడం మొదలుపెట్టాడు. కొండలు వేశాడు. వాగులు వేశాడు. తన వాళ్ళ వస్త్రధారణ, తనవాళ్ళు ఉపయోగించే పాత్రలు వస్తువులు, ఇళ్ళు ఆ చిత్రంలో గీశాడు. తన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచం అంతా కళ్ళకు కట్టినట్టుగా చిత్రం వచ్చింది. తీసుకెళ్ళి టీచరుకు చూపించాడు. సక్రూ గీసిన చిత్రం చూసి వనజ టీచరు ఆశ్చర్యపోయింది. “చాలా బాగా

గీశావు. శభాష్ సక్రూ!” అంటూ ఆనందంగా పొగిడింది. “నువ్వు భవిష్యత్తులో గొప్ప చిత్రకారుడివి అవుతావు” అన్నది.

సక్రూ గీసిన చిత్రాన్ని పోటీకి పంపింది వనజ టీచరు. ఆ సంవత్సరం జరిగిన చిత్రాల పోటీలో సక్రూ గీసిన చిత్రానికి ప్రథమ బహుమతి వచ్చింది. సక్రూ గీసిన చిత్రం, అతని ఫోటో అన్ని వార్తాపత్రికల్లో ప్రచురించారు. అది చూసుకున్న సక్రూ ఆనందానికి అవధులు లేవు. సక్రూ తల్లిదండ్రులు సంబరపడిపోయారు.

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) సక్రూకు అడవిలో ఏమేమి కనిపించాయి? అడవిలో ఇంకా ఏమేమి ఉంటాయో చెప్పండి?
- (ఆ) సక్రూ బొమ్మలు గీయడం ఎలా నేర్చుకున్నాడు? ఎవరైనా ఏదైనా పనిని ఎలా నేర్చుకుంటారు?
- (ఇ) సక్రూ బొమ్మలను చూసి అందరూ మెచ్చుకున్నారు కదా! ఎవరినైనా ఎప్పుడు మెచ్చుకుంటారు?
- (ఈ) సక్రూలో మీకు నచ్చిన గుణాలు ఏవి? ఎందుకో చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- (అ) కింది వాక్యాలు చదవండి. పాఠం ఆధారంగా దేని తర్వాత ఏం జరిగిందో అంకెలతో అంకెలతో సూచించండి.

- చిత్రలేఖనం పోటీలో బహుమతి వచ్చింది. ()
- సక్రూ ఇంటిగోడలమీద బొమ్మలు గీశాడు. ()
- బొమ్మలకేసి కళ్ళప్పగించి చూశాడు. ()
- సక్రూ ఒకరోజు అడవిలోని గుహలోకి వెళ్ళాడు. (1)
- పల్లెచిత్రం గీశాడు. ()
- మనుషుల ముఖాలు గీయడం ప్రారంభించాడు. ()
- బొమ్మలకు రంగులు అద్దడం కూడా చేశాడు. ()

- (ఆ) పాఠం ఆధారంగా పట్టికలో సరైన పదాలు రాయండి.

సక్రూ అడవిలో చూసినవి.	
సక్రూ గీసిన చిత్రాలు	

- (ఇ) పాఠం చదవండి. కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. సక్రూ వాళ్ళ అమ్మా నాన్నా ఏమి అమ్ముకొని బతికేవారు?
2. అడవిలో వెళుతున్న సక్రూను ఏవేవి పలకరించాయి?
3. సక్రూ గుహలో ఏం చూశాడు?
4. సక్రూకు ఎందుకు నిద్రపట్టలేదు?
నిద్రపట్టని సక్రూ ఏమి చేశాడు?
5. సక్రూ బొమ్మలు గీయడం ఎలా నేర్చుకున్నాడు?
6. సక్రూను కలిసిన వనజ టీచర్ ఏం చేసింది?
7. సక్రూ పల్లెచిత్రంలో ఏమేమి గీశాడు?

III ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) సక్రూకు బొమ్మలు గీయడం చాలా ఇష్టమైన పనిగా మారిపోయింది కదా! మీకు ఇష్టమైన పనులు ఏవి? ఎందుకు ఇష్టమో రాయండి.
- (ఆ) మిమ్మల్ని చిత్రాలు గీయమంటే ఏ ఏ చిత్రాలు గీస్తారు?
- (ఇ) సక్రూ గురించి రాయండి.

IV పదజాలం

(అ) కింది వాక్యాలను చదవండి. గీత గీసిన పదం ఉపయోగించి మరొక వాక్యం రాయండి.

1. సక్రూ గుహలోని చిత్రాలను ఆశ్చర్యంగా, ఆనందంగా చూసేవాడు.

2. సక్రూ ఆ చిత్రాలవైపు కళ్ళప్పగించి చూస్తూండిపోయాడు.

3. ఇక సంతృప్తిగా హాయిగా నిద్రపోయాడు.

4. సక్రూ స్నేహితులు బొమ్మను ఆసక్తిగా చూసేవారు.

(ఆ) ఎవరిని ఏమంటారో రాయండి.

- ఉదా :
1. చిత్రాలు గీసేవారిని చిత్రకారులు అంటారు.
 2. నాట్యం చేసేవారిని _____
 3. పాటలు పాడేవారిని _____
 4. పుస్తకాలు చదివేవారిని _____
 5. ఆటలు ఆడేవారిని _____
 6. కథలను చెప్పేవారిని _____
 7. రచనలు చేసేవారిని _____

(ఇ) అడవినుంచి లభించేవి పట్టికలో రాయండి.

పండ్లు	కాయలు	కలప	ఔషధాలు	ఇతరాలు

(ఈ) ఈ కింది ఆకారాలతో వీలైనన్ని బొమ్మలు గీయండి.

- ఉదా :

(ఉ) పిల్లలందరూ కూడ సక్రాలా ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క దాంట్లో ముందుంటారు. మీ తరగతిలో ఎవరెవరు వేటిలో ముందుంటారు? వాళ్ళ పేర్లు రాయండి.

1. బాగా కథలు చెప్పేవాళ్ళు _____
 2. రెండు నిమిషాలపాటు దేన్ని గురించైనా మాట్లాడేవాళ్ళు _____
 3. బాగా పాడేవాళ్ళు _____
 4. పొడుపు కథలను చటుక్కున విప్పేవాళ్ళు _____
 5. రకరకాల గొంతులతో మాట్లాడేవాళ్ళు _____
 6. బొమ్మలు గీసేవాళ్ళు _____
 7. బాగా నటించేవాళ్ళు _____
 8. ఎదుటివారిని నవ్విస్తుండేవారు _____
- మీరు పైవాటిల్లో ఏవేవి చేయగలరు?

V. సృజనాత్మకత:

కింది సూచనల ఆధారంగా చిత్రాన్ని గీయండి. రంగులు వేయండి. దాన్ని గురించి రాయండి.

ఒక పెద్ద చెరువు. చెరువుకు దూరంగా ఎత్తుగా ఉన్న కొండలు. కొండల మధ్యలో ఉదయిస్తున్న సూర్యుడు, చెరువు పక్కన చెట్లు చెరువులో తామరలు, చేపలు, బాతులు, ఆకాశంలో ఎగురుతున్న పక్షులు.

VI ప్రశంస:

బాగా బొమ్మలు గీసిన సక్రాలను టీచర్ శభాష్! అని మెచ్చుకుంది కదా! సక్రాలాంటి వాళ్ళు మీకు ఎదురైతే వాళ్ళని మీరు ఎలా అభినందిస్తారు.

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

(అ) కింది పేరా చదవండి. పట్టికను పూరించండి.

పద్య, ముంతాజ్, చంద్రిక స్నేహితురాళ్ళు. వారు తోటకు వెళ్ళారు. పచ్చని చెట్లతో తోట కళకళలాడుతుంది. అక్కడ మామిడి, జామ, సపోటా చెట్లు ఉన్నాయి. వాటిపైన అల్లరి కోతులు, తుంటరి ఉడతలు గెంతుతూ ఉన్నాయి. చంద్రిక ఒక పెద్ద కోతిని చూసింది. కోతిబావా! నాకో మామిడిపండు ఇయ్యవా? అని అడిగింది. అది ఒక దోరకాయ కోసి కిందకు వేసింది. అందరూ కలసి కాయను తిన్నారు. అది తియ్యితియ్యగా, పుల్ల పుల్లగా చాలా బాగుంది.

నామవాచకాలు	సర్వనామాలు	క్రియలు	విశేషణాలు

(ఆ) కింది పేరాలోని నామవాచకం, క్రియలతో వాక్యాలు రాయండి.

సిరిపురంలో పెద్ద చెరువు ఉంది. అందులో చేప, కప్ప, తాబేలు బాతు ఎంతో స్నేహంగా ఉన్నాయి. చెరువు గట్టున పెద్దమామిడి చెట్టు ఉంది. దానిమీద ఒక కాకి ఉంది. అది ఒకరోజు చెరువుదగ్గరకు వెళ్ళింది. మిత్రులను పిలిచింది. తనతో స్నేహం చేయమని అడిగింది. అవి సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాయి. బాతు కాకిని తనమీద కూర్చోబెట్టుకొంది. చెరువంతా తిప్పింది. కాకి సంతోషించింది.

ఉదా : తాబేలు - వెళ్ళింది.

తాబేలు చెరువులో ఈడుకొంటూ వెళ్ళింది.

ప్రాజెక్టు పని

వార్తా పత్రికలు చూడండి. మీకు ఆసక్తి కలిగించే ప్రకృతికి సంబంధించిన చిత్రాలు సేకరించండి. వాటిని గురించి మాట్లాడండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. పల్లెచిత్రం కథను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను.
సక్రూలో నచ్చిన గుణాల గురించి చెప్పగలను. ఔను/కాదు
2. కథను ధారాళంగా చదవగలను.
దేని తరవాత ఏమి జరిగిందో చెప్పగలను. ఔను/కాదు
3. సక్రూ గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. ఔను/కాదు
4. సూచనలకు తగిన చిత్రాన్ని గీసి,
రంగులు వేసి దాని గురించి రాయగలను. ఔను/కాదు

కర్త, అదృష్టవంటి మాటలు పక్కన పెట్టి మీ శక్తితో పైకిరండి.

- డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్

చదువు

ఆనందించు

చిత్రకళ

మనం ప్రాచీన దేవాలయాలకు వెళ్లినప్పుడు అక్కడి స్తంభాల మీద గోడల మీద ఎన్నో బొమ్మలు చూస్తుంటాం. ఆ బొమ్మలు ఎంతో అందంగా ఉండి ఏదో ఒక భావాన్ని వ్యక్తపరచేవిగా ఉంటాయి. అవి ఎంత బాగున్నాయో అని క్షణకాలమైనా మెచ్చుకోకుండా ఉండలేం. చిత్రకారుడు అంత అందమైన చిత్రాలు గీయగలగడానికీ, అవి ఇంతకాలంగా చెక్కుచెదరకుండా అలా ఉండటానికి కారణం ఏమై ఉంటుందని ఎప్పుడయినా ఆలోచించారా!

ఇలా గోడలపై చిత్రించడాన్ని 'కుడ్యచిత్రణం' అంటారు (కుడ్యం అంటే గోడ). వీటిని 'భిత్తి చిత్రాలు' అని కూడా అంటారు. ఈ కళ మనకు

ప్రాచీన మానవుడి నుండి వచ్చింది. పూర్వం చరిత్ర యుగపు రాతి గుహలలో మానవుడు తాను వెంటాడే జంతువులను అతనికి అందుబాటులో ఉండే రంగురాళ్ళతోనూ, నలుపురంగుతోనూ గీసేవాడు. ఇలాంటి చిత్రాలు ఇప్పటికీ ప్రాన్సులోనూ, స్పెయిన్లోని అల్టిమీరా గుహలలోనూ, దక్షిణ భారతదేశంలోని రాయచూరు జిల్లాలో ఉన్నాయి. మహారాష్ట్రలోని అజంతా గుహల్లో ప్రాచీనమైన చిత్రకళ కనిపిస్తుంది.

ఈ వివరాలను ప్రముఖ చిత్రకారులు శ్రీ కొండపల్లి శేషగిరిరావు గారు తన వ్యాసాలలో వెల్లడించారు. వీరు వివిధ చిత్రకళారీతులలో నిష్ణాతులైన చిత్రకళా పండితులు. తైలవర్ణ చిత్రాలు, నీటి రంగుల చిత్రాలు, పోట్రయిట్స్ వంటివి వేయడంలో సిద్ధహస్తులు. శ్రీ కొండపల్లి శేషగిరిరావు గారు 27.01.1924న వరంగల్ జిల్లాలోని పెనుగొండ

శ్రీ కొండపల్లి శేషగిరిరావు

గ్రామంలో జన్మించారు.

శేషగిరిరావుగారు చిత్రించిన అద్భుతమైన చిత్రాలలో బెస్తవారి చిత్రం, గుహుడు, రాములవారిని నది దాటిస్తున్న చిత్రం, 'కలువకొలనులచ్చి' అనే జానపద చిత్రం, గోదాదేవి చిత్రం, శకుంతల దృశ్యకావ్య చిత్రాలు, గ్రామీణుల చిత్రం, ప్రకృతి దృశ్యాలకు చెందిన చిత్రాలు, తెలుగుతల్లి చిత్రం ఎంతో పేరెన్నికగన్నవి. వీరు మన తెలుగువారు కావడం మనకెంతో గర్వకారణం. కొండపల్లి శేషగిరిరావు గారి చిత్రాలు భారతదేశ భవిష్యత్ నిధులై ప్రపంచానికి మనదేశ కీర్తిని చాటుతాయి. వీరు 26.7.12న పరమపదించారు.

ప్రతి కళాఖండం వెనుక చిత్రకారుడి అఖండ ప్రతిభ, నైపుణ్యం, కృషి దాగి ఉంటాయి. అలాంటి కళాకృతులే చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలచి ఉంటాయి.

కొండపల్లి శేషగిరిరావు గారు గీసిన గ్రామీణుల చిత్రం

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- చిత్రం చూడండి. ఏం జరుగుతున్నదో చెప్పండి.
- చిత్రంలోని పక్షి కాళ్ళతో ఏం పట్టుకుంది? అందులో ఏముంటుందని మీరు ఊహిస్తున్నారు.
- పక్షి దాన్ని తీసుకొని ఏంచేస్తుంది? ఎక్కడికి వెళుతుందని మీరు అనుకుంటున్నారు?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

మనల్ని ఎవరైనా ఏదైనా విషయం పక్క వీధిలోవాళ్లకు చెప్పిరమ్మంటే వెంటనే వెళ్ళి చెప్పివస్తాం. ఇలా మన మాటలు ఎదుటివాళ్ళకు తెలుస్తాయి. అదే పని ఉంటే చాలా దూరంగా ఉన్న మనవాళ్ళకు మన మాటలు ఎలా చేరతాయో పాఠం ద్వారా తెలుసుకుంటారు.

“ట్రాంగ్...ట్రాంగ్...” అని సైకిల్ గంట మోగింది. ఆ వెంటనే ‘పోస్ట్’ అని అరుపు వినిపించింది. డేవిడ్ తలుపుతీసి పోస్ట్మ్యాన్ ఇచ్చిన ఉత్తరాన్ని తీసుకున్నాడు. “నాన్నగారూ! మనకు ఉత్తరం వచ్చింది.” అంటూ పిలిచాడు డేవిడ్. “అలాగా! ఇంతకూ ఆ ఉత్తరం మనదేనా చూడు.” అన్నాడు వాళ్లనాన్న రాబర్ట్. డేవిడ్ ఉత్తరం మీద గల చిరునామా చూసి “మనదే నాన్నగారు!” అన్నాడు. “ఎవరు రాసారు?” అడిగాడు నాన్న. వెంటనే ఉత్తరం వెనుక ఎడమవైపు కింది భాగంలో చిరునామా చూసి ఆనందంగా “మేరీ అక్కయ్య రాసింది నాన్నా!” అన్నాడు డేవిడ్. మేరీ పేరు విని అమ్మ హాల్లోకి వచ్చింది.

అమ్మ ఆసక్తిగా, “అక్కయ్య, ఏం రాసిందో చదువు. అక్కడ కాలేజీలో ఎలా ఉందో ఏమో!” ఆత్రంగా అడిగింది అమ్మ లీనా. డేవిడ్ చదివి వినిపించాడు. ఉత్తరాన్ని ధారాళంగా చదివిన తన కొడుకును చూసి తల్లి లీనా మురిసిపోయింది.

“నాన్నగారూ! అక్కయ్య ఉత్తరం రాసింది కదా! మనం కూడా బదులు రాయాలా?” అని డేవిడ్ అడిగాడు.

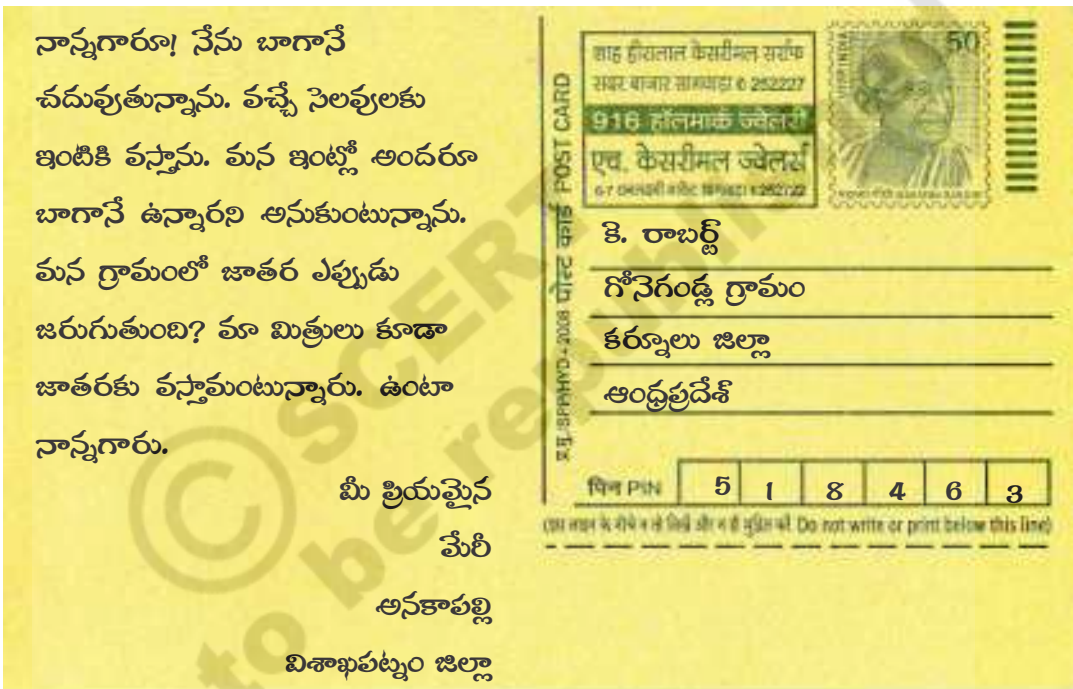
“తప్పకుండా రాయాలి. వెళ్లి నా టేబుల్ డెస్క్లో ఉన్న పోస్టుకార్డు, పెన్ను తీసుకురా” అన్నాడు. డేవిడ్ వెంటనే తెచ్చి ఇచ్చాడు.

“నా చేతికిచ్చావేంటి? నువ్వే రాయాలి.” అన్నాడు నాన్న. “నేనా!... ఉత్తరం ఎలా రాయాలో నాకు తెలియదు.” అన్నాడు డేవిడ్.

“తెలియదంటే ఎలా! అక్కయ్య రాసిన ఉత్తరం చూడు. ముందువైపు కుడిభాగంలో ఏమి రాసింది?” అన్నాడు నాన్న.

డేవిడ్ చూసి, “ఆ! అర్థమయింది. ముందుగా తేదీ, దానికింద మన ఊరిపేరు రాయాలి” అన్నాడు.

“తరవాత చూడు! అక్కయ్య, పూజ్యులైన అమ్మానాన్నలకు అని రాసింది కదా! మేము పెద్దవాళ్ళం కాబట్టి అలా రాసింది. ఐతే పెద్దవాళ్ళం రాసేటప్పుడు ప్రియమైన మేరీకి, లేదా చిరంజీవి మేరీకి అని సంబోధిస్తూ రాయాలి. తరవాత మన క్షేమ సమాచారాలు తెలుపుతూ, అక్కయ్య క్షేమసమాచారాలు అడగాలి. రాయాలనుకున్న విషయం మధ్యలో రాయాలి. చివరిలో ఉత్తరం వెనుక భాగంలో ఎడమవైపు మన పేరు, చిరునామా రాయాలి. కుడివైపు అక్కయ్యపేరు, చిరునామా రాయాలి.”

“సరే నాన్నా! నాకు పూర్తిగా అర్థమయింది. మీరు రాసినట్లు నేను రాసి మీకు చూపిస్తాను. మీరు ఏమి రాయాలో చెప్పండి చాలు” అన్నాడు డేవిడ్. నాన్న డేవిడ్ కు ఏమి రాయాలో చెప్పాడు.

డేవిడ్ ఉత్తరం రాసి నాన్నకు చూపించాడు. “వేరీగుడ్! బాగా రాశావు.” అని మెచ్చుకున్నాడు నాన్న. “వెళ్లి ఉత్తరాన్ని మన పోస్టాఫీసు ముందున్న పోస్ట్ బాక్స్ లో వేసిరా!” అన్నాడు. “సరే నాన్నా!” అని పరుగున వెళ్లాడు డేవిడ్.

ఉత్తరం పోస్టుబాక్సులో వేసిన తర్వాత డేవిడ్ కు పోస్టాఫీసులో ఏం జరుగుతుంది? ఉత్తరాలు ఎలా చేరుతాయి! అని తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం కలిగింది. వెంటనే అక్కడే ఉన్న పోస్టుమ్యాన్ ను కలిసి నమస్కరించాడు. ఆయన పేరు ఇక్బాల్. “పోస్టు బాక్సులో నేను వేసిన ఉత్తరం మా అక్కయ్యకు ఎలా చేరుతుంది?” అని ఆయన్ని అడిగాడు. డేవిడ్ అడిగిన విధానం చూసి పోస్టుమ్యాన్ కు ముచ్చట కలిగింది.

“పోస్టుకార్డు మీద మీ అక్కయ్య చిరునామా, పిన్ కోడ్ రాశారా?” అని పోస్టుమ్యాన్ అడిగాడు.

తేదీ : 12.9.2013

గోనెగండ్ల

ప్రియమైన మేరీకి,

అమ్మానాన్నా, ఆశీర్వాదిస్తూ రాస్తున్నది, మేము క్షేమం. నువ్వు క్షేమమని తలుస్తాం.

నువ్వు బాగా చదువుతున్నట్లు తెలిసి సంతోషించాం. నీ ఆరోగ్యం జాగ్రత్త. సెలవుల్లో ఇక్కడ జరిగే జాతరకు నువ్వు మీ స్నేహితురాళ్లను తప్పకుండా తీసుకురా. జాతరతో పాటు మన ఊరి చుట్టు పక్కల ఉన్న తోటలను చూశిద్దాం. ఇక్కడి నుంచి అరకు లోయకు కూడా వెళ్లి చూసి వద్దాం. అరకుతో పాటు బొర్రా గుహలకు కూడా వెళ్దాం. తమ్ముడు బాగా చదువుతున్నాడు. వ్యవసాయం పనులు బాగానే జరుగుతున్నాయి.

ఇంజనీరింగ్ మొదటి సంవత్సరంలో బాగా చదవాలని అందరూ అంటున్నారు. తప్పని సరిగా అన్నీ అర్థమయ్యేలా చదువుకోవాలి. అపసరమైతే మీ అధ్యాపకులను అడిగి తెలుసుకో. మీ మిత్రులందరినీ అడిగినట్లు చెప్పు.

నీ ప్రియమైన
అమ్మా, నాన్న
గోనెగండ్ల గ్రామం
కర్నూలు జిల్లా

POST CARD

916 నీలమాత జ్వేలరీ

एच. केसरीमल ज्वेलरि

50

కె. మేరీ, మొదటి సంవత్సరం

ప్రతిభ ఇంజనీరింగ్ కాలేజి

అనకాపల్లి

విశాఖపట్నం జిల్లా

5 3 1 0 0 1

Do not write or print below this line

“అ! రాశామంది. అయినా పిన్కోడ్ ఎందుకు రాయాలి?” అని డేవిడ్ అడిగాడు.

“మంచి ప్రశ్న, పిన్ (PIN) అంటే “పోస్టల్ ఇండెక్స్ నంబరు”. ఆ ఆరంకెల సంఖ్యలో ఎడమ నుండి కుడికి మొదటి అంకె రాష్ట్రాన్ని, రెండో-మూడో అంకెలు జిల్లాను, చివరి మూడంకెలు తపాలా కార్యాలయాన్ని సూచిస్తాయి. పిన్కోడ్ ఆధారంగా మా దగ్గరకు వచ్చిన ఉత్తరాలను ప్రాంతాలవారీగా విభజించి మూటలు కట్టి బస్సులు, రైళ్లు, ఓడలు, విమానాల ద్వారా ఆయా ప్రాంతాలకు పంపిస్తాం. అలా చేరిన ఉత్తరాలను

పోస్ట్మ్యాన్ల ద్వారా వారి వారి చిరునామాలకు చేరవేస్తాం. మీ అక్కయ్యకు రాసిన ఉత్తరం కూడా అలాగే చేరుతుంది.” పిన్ కోడ్ వేయడం వల్ల ఉత్తరాలు ఖచ్చితంగా చేరవలసినవారికి చేరుతాయి.

“పూర్వం ఇన్ని ప్రయాణసాధనాలు లేవు కదా! ఉత్తరాలు ఎలా పంపేవారు?”

“పూర్వం ఉత్తరాలను పావురాల ద్వారా, దూతల ద్వారా, రౌతుల ద్వారా పంపేవారు.”

“పోస్టాఫీసుల నుండి కేవలం ఉత్తరాలే పంపుతారా?” అని డేవిడ్ అడిగాడు.

“ఉత్తరాలే కాదు మని ఆర్డర్లు, రిజిస్టర్డ్ పోస్టులు, స్పీడ్ పోస్టులు, పార్సిళ్ళు, పెళ్లిపత్రికలు, గ్రీటింగ్ కార్డులు కూడా పంపవచ్చు. కానీ ఇప్పుడు ఉత్తరాలు రాసేవారి సంఖ్య బాగా తగ్గిపోయింది.” అన్నాడు.

“ఎందుకు తగ్గింది?”

“ప్రస్తుతం ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం పెరగడంవల్ల ప్రతి ఒక్కరి చేతిలో సెల్ఫోన్ రావడం వల్లా, కంప్యూటర్ పరిజ్ఞానం పెరగడంవల్లా పంపించాల్సిన సమాచారాన్ని ఎస్ఎమ్ఎస్లు (SMS), ఈ-మెయిళ్ళ (E.mail) ద్వారా రెప్పపాటుకాలంలో ఎదుటివారికి చేరవేస్తున్నారు.”

“మరి అలాగైతే పోస్టాఫీసులకు ప్రాధాన్యం తగ్గిపోతుంది కదా!”

“అంతమాత్రాన పోస్టల్ వ్యవస్థ ప్రాధాన్యం ఏమీ తగ్గలేదు. ఎన్ని సాంకేతిక సాధనాలు వచ్చినా వాటిని తపాలా వ్యవస్థ కూడా సమర్థంగా వినియోగించుకుంటోంది. టెలిగ్రాంలతో పాటు ఇ.ఎం.ఎస్ (EMS) వంటి వాటిని ప్రవేశపెట్టింది. ఆన్లైన్ దరఖాస్తుల కాలం వచ్చినా సరే పోటీ పరీక్షల దరఖాస్తులను పంపించడం ఇప్పటికీ మాద్యారానే జరుగుతోంది.

ఇలా ప్రారంభంలో కేవలం ఉత్తరాల బట్వాడాకే పరిమితమైన తపాలా వ్యవస్థ ఆధునికమైన పోకడలను ఆకళింపు చేసుకొని, అదనపు హంగులతో, సౌకర్యాలతో ప్రజలకు మరింత చేరువ అవుతూ తన స్థానాన్ని, తన ప్రత్యేకతను నిలుపుకుంటోంది.”

“మన తపాలా వ్యవస్థ చాలా పెద్దదట కదా! నిజమేనా?”

“నిజమే! మన తపాలా వ్యవస్థ ప్రపంచంలోనే అతిపెద్దది. దాదాపు లక్షాయాభైవేల పైచెలుకు పోస్టాఫీసులతో సేవలందిస్తోంది. అంతే కాదు ఇది చాలా చవకయినది కూడా. కేవలం యాభైపైసల కార్డుతో దేశంలో ఎక్కడికైనా సమాచారం పంపించవచ్చు. ఎక్కువ సమాచారం పంపాలనుకుంటే ఇన్లాండ్ లెటర్, కవర్ల ద్వారా పంపవచ్చు. కవర్ల బరువును బట్టి స్టాంపులు అతికిస్తే చాలు.”

“పోస్టాఫీసులు ఇంకా ఏం సేవలు అందిస్తున్నాయి?”

“సేవింగ్ అకౌంట్లు, రికరింగ్ డిపాజిట్లు, ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు, సంచయిక నిధుల ద్వారా డబ్బు పొదుపు చేసుకోవచ్చు. జీవితబీమా పాలసీలను పొందే సౌకర్యం కూడా ఉంది.”

“చాలా బాగా చెప్పారు. కానీ ఎండనకా, వాననకా ఇంటింటికీ తిరుగుతూ ఉత్తరాలు బట్వాడా చేయడం పోస్ట్మ్యాన్లకు చాలా శ్రమతో కూడిన పనికదా!”

“అలాంటిదేమీ లేదు. దేశ సరిహద్దులో దేశరక్షణలో ఉండే జవాన్లు పంపే మనీ ఆర్డర్లు, ఉత్తరాలను వారిళ్లకు వెళ్లి ఇచ్చినప్పుడు వారి ముఖంలో కనిపించే ఆనందం చూస్తే మా అలసట అంతా మాయం అవుతుంది. కొందరికి బహుమతులు, పరీక్షాఫలితాలు, ఉద్యోగ నియామక పత్రాలు వస్తాయి. అలాంటప్పుడు వారు మమ్మల్ని కూడా కుటుంబ సభ్యులుగా భావించి మిఠాయిలు పంచుతారు. ఇంతకన్నా సంతోషం మాకేం ఉంటుంది!”

మీకు “ధన్యవాదాలు! ఎన్నో విషయాలు చెప్పారు. మీరు సమాజానికి చేస్తున్న సేవలు గురించి ఇప్పుడే నా స్నేహితుడు రోహిత్కు ఉత్తరం రాస్తాను.”

అని చెప్పి డేవిడ్ ఇంటికి వెళ్లి తపాలా వ్యవస్థ సేవలను వివరిస్తూ రోహిత్కు ఉత్తరం రాశాడు.

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- (అ) తపాలా కార్యాలయం ద్వారా మనం ఎలాంటి సేవలు పొందుతున్నామో చెప్పండి.
- (ఆ) సమాచారం ఒక ప్రాంతం నుంచి వేరొక ప్రాంతానికి ఎన్ని రకాలుగా చేరవేయవచ్చు?
- (ఇ) “మాటల ప్రయాణం” పాఠం ద్వారా ఉత్తరం ఒక ప్రాంతం నుంచి ఇంకొక ప్రాంతానికి ఎలా చేరుతుందో చెప్పండి.
- (ఈ) ఉత్తరాలు రాసేవారి సంఖ్య బాగా తగ్గటానికి కారణాలు చెప్పండి.

II ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం రాయడం

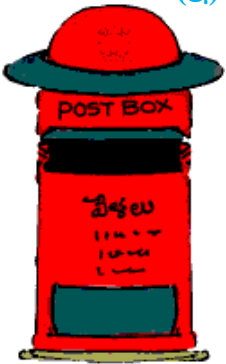

(అ) పాఠం చదివి కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి. రాయండి.

1. పిన్కోడ్ అంటే ఏమిటి? పిన్కోడ్లో అంకెలు వేటిని గురించి తెలుపుతాయి?
2. ఉత్తరం రాసేటప్పుడు పెద్దవారిని ఎలా సంబోధిస్తారు? పిల్లలను, స్నేహితులను ఎలా సంబోధిస్తారు?
3. పొదుపు చేయడానికి పోస్టాఫీసులో గల సౌకర్యాలు ఏమిటి?
4. పోస్టుమ్యాన్లు ఏ ఏ సందర్భాలలో శ్రమ, అలసట మరచిపోయి ఆనందం పొందుతారు?
5. నాన్న మేరీకి రాసిన ఉత్తరంలో ఏమి రాశాడు?

(ఆ) పాఠం చదవండి. పోస్టుమ్యాన్ను డేవిడ్ అడిగిన ప్రశ్నలు, ఆయన చెప్పిన జవాబులు రాయండి. ఆ వాక్యాలు లేదా పేరా ఎదురుగా డేవిడ్, పోస్టుమ్యాన్ల పేర్లు రాయండి.

(ఇ) కింది వాక్యాలు చదవండి. పాఠం ఆధారంగా సరిచేసి, సరియైన వాక్యాలు రాయండి.

1. పిన్కోడ్లో మొదటి అంకె దేశాన్ని సూచిస్తుంది.
2. భారతదేశంలో వెయ్యి పోస్టాఫీసులున్నాయి.
3. దూరప్రాంతాలకు వెళ్లే ఉత్తరాలను సైకిళ్ల మీద పంపుతారు.
4. పూర్వం ఉత్తరాలను రైళ్ళు, విమానాలు, ఓడలు, బస్సుల ద్వారా పంపేవారు.
5. పోస్టాఫీసు ద్వారా ఈమెయిల్, ఎస్ఎంఎస్లు పంపవచ్చు.
6. పోస్టాఫీసు ద్వారా ఎక్కువ సమాచారం పంపాలంటే పోస్టుకార్డులో రాయాలి.

III ఆలోచించి సొంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- (అ) ఉత్తరాలు ఎవరెవరికి రాయవచ్చు? ఎందుకు రాస్తారు?
- (ఆ) రామువాళ్ల మామయ్య ఎక్లాస్ పుర్లో ఉంటాడు. ఇది మంథని మండలం కరీంనగర్ జిల్లాలో ఉంది. మామయ్యపేరు రంగారావు. అడ్రస్ ఏ విధంగా రాయాలి?
- (ఇ) ఉత్తరం ధారాళంగా చదివాడని డేవిడ్ వాళ్ల అమ్మ మురిసిపోయింది కదా! మీ తల్లి ఏ ఏ సందర్భాలలో నిన్నుచూసి మురిసిపోతుంది? రాయండి.
- (ఈ) పోస్టాఫీసు సేవల గురించి సొంత మాటల్లో రాయండి.

IV పదజాలం

- (అ) కింది పట్టికలో నిలువు అడ్డం వరుసల్లో కొన్ని పదాలు ఉన్నాయి. ఆ పదాలను రాయండి. వీటిలోని కొన్ని పదాలతో వాక్యాలను పూరించండి.

ఫ	సాం	కే	తి	క
లి	వ్య	వ	స్థ	కు
తం	రౌ	తు	ప్రా	తూ
సే	వ	లు	చీ	హ
బ	ట్వా	డా	న	లం
చి	రు	నా	మా	రా
భి	పా	దు	పు	క

- ఉత్తరంలో _____ రాయకపోతే అవతలివారికి చేరదు.
- _____కాలంలో విద్యుత్ సదుపాయం ఉండేది కాదు.
- పోస్టుమేన్ విధులలో ఉత్తరాల _____ ముఖ్యమైనది.
- మనం డబ్బు _____చెయ్యాలంటే బ్యాంక్లో ఖాతా తెరవాలి.
- భారత తపాలా _____ ప్రపంచంలో అతిపెద్దది.
- _____ పరిజ్ఞానం వృద్ధి చెందడంవల్ల సమాచారం క్షణాల్లో అవతలి వారికి చేరుతుంది.

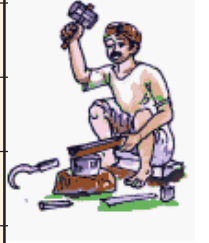
- (ఆ) రాజు, రాణి ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి వెళ్లారు. అక్కడ ఏమేమి చూసి ఉంటారో రాయండి.
- (ఇ) పోస్టల్ వ్యవస్థలాగే ప్రజలకు సేవలందిస్తున్న వివిధ వ్యవస్థల పేర్లు రాయండి.

(ఈ) మన చుట్టూ ఎందరో ఏదో ఒక విధంగా మనకు సేవలను అందిస్తున్నవారే! మీ మిత్రులతో చర్చించి ఎవరెవరు ఎలాంటి సేవలందిస్తున్నారో రాయండి.

వ్యక్తులు	వారు అందించే సేవలు
ఉపాధ్యాయుడు	
డాక్టరు	
సైనికుడు	
పోస్టుమ్యాన్	
పాఠశాల వంటమనిషి	
ఆరోగ్య కార్యకర్త	
కార్మికులు	
రైతులు	
బస్సు డ్రైవరు	
రోడ్లు శుభ్రంచేసేవారు	

(ఉ) కింద సమాచారాన్ని అందించే పదాలు ఉన్నాయి. వాటికి సంబంధించిన పదాలు రాయండి.

ఉదా:- ఉత్తరం : ఊరు, తేది, అడ్రస్, విషయం, రాసినవారు,,

1. సెల్ ఫోన్ : _____
2. కంప్యూటర్ : _____
3. వార్తాపత్రికలు : _____
4. పుస్తకాలు : _____

V సృజనాత్మకత:

(అ) మీ పాఠశాల సమస్యల గురించి ప్రధానోపాధ్యాయులకు ఉత్తరం రాసి స్కూలు పోస్ట్ బాక్సులో వేయండి.

(ఆ) అట్టముక్కలతో పోస్టు బాక్సు తయారు చేయండి. దాన్ని ఎలా తయారు చేశారో చెప్పండి.

VI ప్రశంస :

మీ గ్రామంలోని పోస్టాఫీస్ సేవలను ప్రశంసిస్తూ మీ మిత్రునికి లేఖ రాయండి.

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

(అ) ముందు చదివిన 14, 15 పాఠాలను చదవండి. అసమాపక క్రియాపదాలన్న వాక్యాల కింద గీత గీయండి. వాటిని చదవండి.

(ఆ) పిల్లలూ! మీ పాఠశాలలో పద్యాల పోటీ జరిగింది. ఆ పద్యాల పోటీ ఎలా జరిగిందో ఈ గుర్తులను (. , ? !) ఉపయోగించి రాయండి.

ప్రాజెక్టు పని

మీ బంధువుల పేర్లు వాళ్ల చిరునామాలు సేకరించండి. పట్టికను పూరించండి. ప్రదర్శించండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. తపాలా కార్యాలయం ద్వారా మనం పొందే సేవల గురించి చెప్పగలను. ఔను/కాదు
2. పాఠాన్ని ధారాళంగా చదవగలను. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయగలను. ఔను/కాదు
3. తపాలా వ్యవస్థను గురించి, మనం పొందే సేవల గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను. ఔను/కాదు
4. పాఠశాల సమస్యల గురించి ప్రధానోపాధ్యాయులకు ఉత్తరం రాయగలను. ఔను/కాదు

హోదా, హక్కు ఉన్నప్పటికీ, ప్రభుత్వ ధనాన్ని, సౌకర్యాలను వినియోగించనివారే ప్రజలకు సేవచేయగలుగుతారు. - సుల్తాన్ నాసరుద్దీన్

గణం	=	సమూహం, ప్రమథుల సమూహం	తుదకు	=	చివరకు
గబాలున	=	అకస్మాత్తుగా, ఒక్కసారిగా	తోగు	=	కొండవాగు, నిత్యం పారే సెలయేరు
గాడ్పు	=	గాలి			డ
గిరి	=	పర్వతం, కొండ	దనుకు	=	వరకు
గుజ్జు	=	ముద్దగా ఉండే పదార్థం	దండిగ	=	ఎక్కువగ
గుట్టు	=	రహస్యం	దనుజులు	=	అసురులు, రాక్షసులు
గుబాళించు	=	సువాసనను వెదజల్లటం	దరికి	=	ఒడ్డుకు
గుబులు	=	భయం	దస్తావేజు	=	ఆస్తులకు సంబంధించిన కాగితాలు
గుమ్మం	=	ద్వారం	దిండు	=	తలగడ
గుహ	=	కొండలో తొలిచిన రంధ్రం	దిగులు	=	బెంగ, చింత
గొల్లు	=	ఏడుపుతో బిగ్గరగా చేసే ధ్వని	దిటవు	=	దృఢత్వం, గట్టిదనం
గోడు	=	దుఃఖం	దూత	=	రాయబారి
గోరీలు	=	సమాధులు	దృఢ	=	గట్టి
		ఘ	దృశ్యము	=	చూడదగినది
ఘంటం	=	తాటి ఆకుల మీద రాయడానికి వాడే	దోరగా	=	కొంచెం పండిన
		ఇనుప పనిముట్టు	దౌడు	=	పరుగు
ఘనంగా	=	గొప్పగా			ధ
ఘనత	=	గొప్పదనం	ధర	=	భూమి, వెల
		చ	ధాన్యం	=	గింజలు
చింత	=	బాధ	ధార	=	పై నుంచి పడే నీరు
చిటపటలాడు	=	మండిపడటం	ధీయుక్తి	=	బుద్ధి, తెలివి
చిత్తం	=	మనస్సు,			న
		పెద్దవాళ్ళు చెప్పిన దానికి ఒక వ్యక్తి	నిక్కం	=	నిజం
		తన అంగీకారాన్ని తెలియజేయడం	నిమజ్జనం	=	స్నానం, నీళ్ళలో వేయడం
చెలిమి	=	స్నేహం	నిర్మలమైన	=	స్వచ్ఛమైన
చిహ్నం	=	గుర్తు	నిలయం	=	స్థావరం
చేసు	=	పంట భూములు	నీళ్ళు నమలడం	=	తడబడడం
		ఛ	నేడు	=	ఈ రోజు
ఛత్రపతి	=	రారాజు	నేస్తం	=	స్నేహం, స్నేహితుడు, స్నేహితురాలు
		జ	నైపుణ్యం	=	నేర్పరితనం
జగతి	=	లోకం, భూమి, జనం	నొచ్చుకొను (క్రి)	=	బాధపడటం
జగము	=	ప్రపంచం			ప
జిమ్ము (క్రి)	=	చుట్టుపక్కల గానీ, పైకి గాని	పరదా	=	తెర
		వెదజల్లటం	పరవశించు (క్రి)	=	ఆనందించడం
		త	పరికిణీ	=	పాపడా, గాగర (గాగ్రా)
తగాద	=	గొడవ	పరిష్కరించు (క్రి)	=	చక్కబెట్టడం, సరిదిద్దడం
తంత్రం	=	ఉపాయం	పశుపతి	=	శివుడు
తదేకంగా	=	అదేపనిగా	పాదాభివందనం	=	పాదాలకు నమస్కరించడం
తమాయించుకొను(క్రి)	=	స్తిమితపడటం	పురమాయించు (క్రి)	=	ఒకరికి పని అప్పగించడం
తరుము (క్రి)	=	వెంటాడటం, వెంబడించటం	పొంచి	=	చాటున ఉండి
తలపాగా	=	తలకు చుట్టుకునే గుడ్డ	పొందు	=	స్నేహం
తానం	=	స్నానం	ప్రగతి	=	అభివృద్ధి, ముందుకు పోవడం
తావి	=	సువాసన	ప్రతిభ	=	సామర్థ్యం
తాళలేక	=	తట్టుకోలేక	ప్రభువు	=	రాజు
తిలకించు (క్రి)	=	చూడటం	ప్రాంగణం	=	ముంగిలి
తీరం	=	దరి, ఒడ్డు			బ
తీవ్రం	=	అధికము, మిక్కిలి వేడిమిగలది	బల్లెము	=	పొడిచే ఆయుధము
			బుద్ధికుశలత	=	తెలివితేటలతో ప్రావీణ్యం కలిగిన

బుద్ధిమంతుడు	=	తెలివైనవాడు
బొజ్జ	=	పెద్ద పొట్ట, ఉదరం
		భ
భాండం	=	కుండ
భాసిల్లు (క్రి)	=	ప్రకాశించడం, వెలుగొందడం
భీతి	=	భయం
భూపాలుడు	=	రాజు
		మ
మంచె	=	చేలల్లో కూర్చుండి కాపలాకాయడానికి ఎత్తుగా వేసిన చిన్న పందిరి
మక్కువ	=	ప్రేమ
మనోహర	=	ఇంపైన
మయూరం	=	మగ నెమలి
మహామాత్యులు	=	గొప్ప మంత్రి
మహామేధానిధి	=	గొప్ప తెలివి కలిగినవాడు
మారాము	=	మొండి పట్టుదల
మారుమోగు (క్రి)	=	ప్రతిధ్వనించడం
మాసిపోవు (క్రి)	=	మురికి కావడం, చెడిపోవడం
మిత్రబృందం	=	స్నేహితుల సమూహం
మిత్రులు	=	స్నేహితులు
మిన్న	=	అధికం, శ్రేష్ఠం
ముదిత	=	1. స్త్రీ, 2. సంతోషంతో కూడిన
ముప్పు	=	విపత్తు, ప్రమాదం
మురిపెం	=	సంతోషం
ములుకోల	=	ముల్లుగర్ర
మెరుపు	=	కాంతి
మొహం	=	ముఖం
మోజు	=	మొగ్గుదల, అభిలాష
		య
యుక్తి	=	ఉపాయం
యోగులు	=	యోగవిద్యలోనిపుణులు, సన్యాసులు
యోధులు	=	యుద్ధం చేసేవారు
		ర
రాలుగాయ	=	తుంటరి (పిల్ల / పిల్లవాడు)
రాశులు	=	కుప్పలు
రౌతు	=	గుర్రం ఎక్కి నడిపేవాడు
		ల
లత	=	తీగ
లీల	=	చేష్టలు, పనులు, క్రీడలు
లోకువ	=	తక్కువ
		వ
వన్నె	=	రంగు
వర్ణకోభితం	=	రంగులతో ప్రకాశించునది
వర్ణిల్లు (క్రి)	=	వృద్ధిచెందడం, పెరగడం
వసుధ	=	భూమి
వాడి	=	పడునైన
వాదులాట	=	గొడవపడుట

విందు	=	ప్రత్యేక సందర్భాల్లో విలువైన పదార్థాలతో పెట్టే భోజనం
విఘ్నం	=	ఆటంకం
విచ్చిన	=	వికసించిన
వినువీధి	=	అకాశం
విముక్తి	=	బయటపడటం
విరసం	=	రసంలేనిది, ద్వేషం
విరివిగా	=	ఎక్కువగా
విలసిల్లు (క్రి)	=	ప్రకాశించడం, బాగా ఉండటం
విశేషానుభవం	=	ప్రత్యేకమయిన అనుభవం
విస్తరి	=	భోజనం చేసే ఆకు
వీడి	=	వదలి
వీరత్వం	=	శూరత్వం, వీరుడి గుణం
వృషభం	=	ఎద్దు
వెదజల్లు (క్రి)	=	వ్యాపింపజేయడం
వెల	=	విలువ, ధర
వెల్లడించు (క్రి)	=	తెలియజేయడం, బయటపెట్టడం
వెల్లివిరియు	=	ప్రవహించడం, వ్యాపించడం
వేడుక	=	సంబరం, సరదా
వైభోగం	=	గొప్పతనం
వైరం	=	శత్రుత్వం
వైరి	=	శత్రువు
		ష
షరతు	=	ఒడంబడిక
		స
సఫలం	=	సార్థకం
సంగమం	=	కలయిక
సంచయం	=	కూడబెట్టడం
సమర్థుడు	=	గట్టివాడు, నేర్పరి
సంశయం	=	సందేహం, శంక
సంహరించు (క్రి)	=	చంపడం
సత్రువర్తన	=	మంచి నడవడిక
సభాసదులు	=	సభలోని సభ్యులు
సమయస్ఫూర్తి	=	సమయానికి తగిన ఆలోచన రావడం
సవరించు (క్రి)	=	సరిచేయడం, చక్కబరచడం
సాధుపుంగవులు	=	మంచివారు
సార్వభౌముడు	=	రారాజు, చక్రవర్తి
సువర్ణాంగుళీయకం	=	బంగారు ఉంగరం
సేతువు	=	నీటికట్ట, వారధి
సౌఖ్యం	=	సుఖం, హాయి
స్వారీ	=	గుర్రం వంటి ప్రయాణ సాధనం మీద పోవడం, చేసే విహారం
స్ఫురించు (క్రి)	=	తోచడం, గుర్తుకురావడం
		హ
హతమార్పు (క్రి)	=	చంపడం
హర్షించు (క్రి)	=	సంతోషించడం
హారం	=	ముత్యాల పేరు
హితవు	=	మంచి మార్గంలో నడుచుకొమ్మని సలహా ఇవ్వడం